

EKİM 2019 EKONOMİK, TİCARİ VE FİNANSAL BİLGİLER

Taner HACIOĞLU

Dış İlişkiler, Sanayi ve Proje Sorumlusu

İçindekiler

1. EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ	4
1.1. Tüketici Fiyat Endeksi	4
1.2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi.....	5
1.3 Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi	6
2. GÜVEN ENDEKSLERİ	7
2.1. Ekonomik Güven Endeksi	7
2.2 Tüketici Güven Endeksi.....	8
2.3 Sektörel Güven Endeksleri	9
2.4. TEPAV Perakende Güven Endeksi	110
3. SANAYİ ENDEKSLERİ	14
3.1 Sanayi Üretim Endeksi	14
3.2 İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye PMI İmalat Sanayi Raporu.....	15
3.3 İstanbul Sanayi Odası (İSO) İhracat İklimi Endeksi	16
3.4 MÜSAİD SAMEKS (Satınalma Müdürleri Endeksi)	17
3.5 Ciro Endeksleri	18
3.6. Perakende Satış Endeksleri	20
4. DIŞ TİCARET ENDEKSLERİ	21
4.1 Dış Ticaret İstatistikleri	22
5. İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ.....	28
6. FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ REEL GETİRİ ORANLARI.....	Error! Bookmark not defined.
7. KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ	31
9. BANDIRMA TİCARET ODASI KURULAN VE KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ	33

Tablo Listesi

Tablo 1. Tüketici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi	4
Tablo 2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi	5
Tablo 3. Yurt Dışı üretici fiyat endeksi ve değişim oranları	6
Tablo 4. Ekonomik güven endeksi	7
Tablo 5. Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi	8
Tablo 6. Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel güven endeksleri	9
Tablo 7. TEPAV Perakende Güven Endeksinin Son Üç Yıllık Karşılaştırması	11
Tablo 8. İşlerin Son Üç Yıla Göre Karşılaştırılması	12
Tablo 9. Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları	15
Tablo 10. Ciro endeksleri ve değişim oranları	19
Tablo 11. Dış ticaret endeksleri	21
Tablo 12. Aylara göre dış ticaret	23
Tablo 13. Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürünleri Dış Ticareti (milyon dolar)	23
Tablo 14. İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansları (1000 \$)	24
Tablo 15. İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında Sektör İhracat Performansı (1000 dolar) ...	25
Tablo 16. İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında Ülke İhracat Performansı (1000 dolar)	26
Tablo 17. Konsolide Ükelere Göre Sektörel İhracat Miktarları (1000 dolar)	27
Tablo 18. Mevsim etkisinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri, Mart 2018, Mart 2019	28
Tablo 19. Finansal yatırım araçlarının nominal ve reel getirileri	31
Tablo 20. Balıkesir ilinin İlk Satış ve İkinci El Satış Ayrıntısında İllere ve Yıllara Göre Konut Satış Sayıları	32
Tablo 21. Balıkesir ilinin İpotekli ve Diğer Ayrıntısında Yıllara Göre Konut Satış Sayıları	32
Tablo 22. Bandırma Ticaret Odasında Kurulan ve Kapanan İşletme Sayısı	33
Tablo 23. Bandırma Ticaret Odasında Meslek Gruplarına Göre Şirket Kuruluşlar	34

Grafik Listesi

Grafik 1. Tüketici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi	4
Grafik 2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi	5
Grafik 3. Yurt Dışı üretici fiyat endeksi ve değişim oranları	6
Grafik 4. Ekonomik güven endeksi	7
Grafik 5. Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi	8
Grafik 6. Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel güven endeksleri	9
Grafik 7. TEPAV Perakende Güven Endeksi Son Bir Yıllık Değişimi	11
Grafik 8. İşlerin Geçen Yılın Aynı Dönemine Göre Durumu	12
Grafik 9. Alt Sektör Bazında TEPE'nin Mayıs 2019'da geçen yılın aynı dönemine göre değişimi	13
Grafik 10. Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları	14
Grafik 11. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye PMI Endeksi	16
Grafik 12. İstanbul Sanayi Odası (İSO) İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi	17
Grafik 13. Takvim Etkilerinden Arındırılmış Toplam Ciro Yıllık Değişim Oranı	18
Grafik 14. Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Toplam Ciro Aylık Değişim Oranı	19
Grafik 15. Takvim Etkilerinden Arındırılmış Perakende Satış Hacmi Yıllık Değişim Oranı	20
Grafik 16. Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Perakende Satış Hacmi Aylık Değişim Oranı ..	20
Grafik 17. Dış Ticaret Miktar Endeksleri	22
Grafik 18. Mevsim Etkisinden Arındırılmış Temel İşgücü Göstergeleri, Mart 2018 – Mart 2019	29
Grafik 19. Finansal yatırım araçlarının aylık reel getiri oranları	30
Grafik 20. Konut Satış Sayıları	32

1.EKONOMİK VERİLER; ENFLASYON VERİLERİ

1.1. Tüketici Fiyat Endeksi

- TÜFE'de (2003=100) 2019 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %2,00, bir önceki yılın Aralık ayına göre %10,59, bir önceki yılın aynı ayına göre %8,55 ve on iki aylık ortalamalara göre %16,81 artış gerçekleşti.
- Ana harcama grupları itibarıyla 2019 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan, konutta %3,55, gıda ve alkolsüz içeceklerde %1,65, haberleşmede %1,43 ve ulaşırmada %1,17 artış gerçekleşti. Ana harcama grupları itibarıyla 2019 yılı Ekim ayında endekste yer alan gruplardan sadece eğlence ve kültür grubunda %0,59 oranında düşüş gerçekleşti.
- TÜFE'de, bir önceki yılın aynı ayına göre sağlık %14,24, eğitim %14,20, lokanta ve oteller %13,71 ve çeşitli mal ve hizmetler %13,43 ile artışın yüksek olduğu diğer ana harcama gruplarıdır.
- İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'de 2019 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %1,58, bir önceki yılın Aralık ayına göre %9,66, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,64 ve on iki aylık ortalamalara göre %16,09 artış gerçekleşti. Ekim 2019'da endekste kapsanan 418 maddeden; 33 maddenin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 289 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 96 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

Grafik 1. Tüketici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi

	Ekim 2019	Ekim 2018
Bir önceki aya göre değişim oranı	2,00	2,67
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	10,59	22,56
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	8,55	25,24
On iki aylık ortalamalara göre değişim oranı	16,81	14,90

Tablo 1. Tüketici Fiyat Endeksi % Değişim Oranı

1.2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

- Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yi-ÜFE), 2019 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %0,17, bir önceki yılın Aralık ayına göre %6,71, bir önceki yılın aynı ayına göre %1,70 ve on iki aylık ortalamalara göre %22,58 artış gösterdi. Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %1,32, imalat sanayi sektöründe %0,03, elektrik, gaz üretimi ve dağıtım sektöründe %1,35, su temini sektöründe %0,96 artış olarak gerçekleşti.

Grafik 2. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Yıllık Değişimi

- Bir önceki aya göre en fazla artış; %9,59 ile ham petrol ve doğal gaz, %2,62 ile diğer ulaşım araçları, %2,47 ile tütün ürünleri olarak gerçekleşti. Buna karşılık ana metaller %2,21, kağıt ve kağıt ürünleri %1,26, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) %0,34 ile bir önceki aya göre endekslerin en fazla düştüğü alt sektörler oldu.
- Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2019 yılı Ekim ayında aylık en fazla artış enerjide ve yıllık en fazla artış dayanıksız tüketim malında gerçekleşti.

Sektörler	Endeks	Aylık Değişim (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim (%)
Yurt içi ÜFE	451,31	0,17	6,71	1,70	22,58
Madencilik ve taşocakçılığı	585,24	1,32	12,79	8,04	19,98
İmalat	448,71	0,03	6,14	1,26	20,80
Elektrik, gaz	417,94	1,35	14,04	6,82	48,48
Su temini	306,00	0,96	-7,56	-6,53	-0,87

Tablo 2. Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi ve % Değişim Oranları

1.3 Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi

- Ülke sınırları içinde üretimi yapılarak yurt dışına ihraç edilen malların üretici fiyatlarındaki değişimi ölçen yurt dışı üretici fiyat endeksi (YD-ÜFE), 2019 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %1,17 artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre %7,49 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %2,88 düşüş ve on iki aylık ortalamalara göre %18,32 artış gösterdi. Sanayinin iki sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,81, imalat sanayi sektöründe ise %1,18 artış olarak gerçekleşti.

Grafik 3. Yurt Dışı üretici fiyat endeksi ve değişim oranları

- Bir önceki aya göre en fazla artış; %9,58 ile tütün ürünleri, %3,07 ile kağıt ve kağıt ürünleri, %2,53 ile makine ve ekipmanlar (b.y.s.) sektöründe gerçekleşti. Buna karşılık metal cevherleri %0,28, diğer mamul eşyalar %0,17 ve ana metaller %0,06 ile bir önceki aya göre endeksin düştüğü alt sektörler oldu.

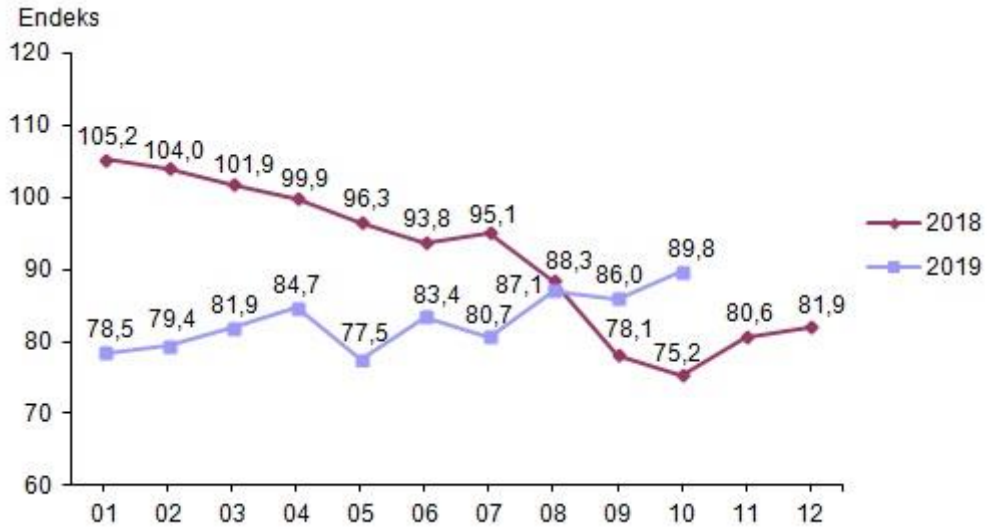
Sektörler ve ana sanayi grupları	Endeks	Aylık değişim (%)	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim (%)	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim (%)	On iki aylık ortalamalara göre değişim (%)
Yurt dışı ÜFE	316,88	1,17	7,49	-2,88	18,32
Madencilik ve taşocakçılığı	335,76	0,81	13,17	1,76	22,79
İmalat sanayi	316,49	1,18	7,36	-2,99	18,23
Ara malı	333,87	0,72	4,93	-4,96	18,00
Dayanıklı tüketim malı	283,18	0,28	10,65	1,48	21,27
Dayanıksız tüketim malı	307,59	1,43	7,93	-0,41	18,32
Enrji	351,19	0,66	25,30	-20,45	7,36
Sermaye malı	298,40	1,83	7,98	-2,53	18,22

Tablo 3. Yurt dışı üretici fiyat endeksi ve değişim oranları

2. GÜVEN ENDEKSLERİ

2.1. Ekonomik Güven Endeksi

- Ekonomik güven endeksi Eylül ayında 86 iken, Ekim ayında %4,5 oranında artarak 89,8 oldu. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.
- Ekim ayında tüketici güven endeksi 57 değerine, reel kesim güven endeksi 104,2 değerine, hizmet sektörü güven endeksi 90,7 değerine, perakende ticaret sektörü güven endeksi 102,3 değerine ve inşaat sektörü güven endeksi 65,1 değerine yükseldi.

Grafik 4. Ekonomik güven endeksi

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	09/2019	10/2019	09/2019	10/2019
Ekonomik güven endeksi	86,0	89,8	-1,3	4,5
Tüketici güven endeksi	55,8	57,0	-4,3	2,1
Reel kesim güven endeksi	99,7	104,2	-2,4	4,5
Hizmet sektörü güven endeksi	89,3	90,7	0,2	1,6
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	97,6	102,3	2,7	4,8
İnşaat sektörü güven endeksi	60,1	65,1	8,3	8,3

Tablo 4. Ekonomik güven endeksi, sektörel endeksler ve değişim oranları

AÇIKLAMALAR

Ekonomik güven endeksi, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirme, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik endekstir. Endeks, mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşmaktadır.

Ekonomik güven endeksi hesaplamasında, her bir sektörün ağırlığı o sektörün normalleştirilmiş alt endekslerine eşit dağıtılarak uygulanmakta, güven endekslerine doğrudan uygulanmamaktadır. Bu kapsamda tüketici, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine ait toplam 20 alt endeks hesaplamada kullanılmaktadır.

Ekonomik güven endeksinin hesaplamasında kullanılan alt endeksler her ayın ilk iki haftasında derlenen veriler kullanılarak hesaplanmaktadır. Ekonomik güven endeksinin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

2.2 Tüketici Güven Endeksi

- Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Ekim ayında bir önceki aya göre %2,1 oranında arttı; Eylül ayında 55,8 olan endeks, Ekim ayında 57 oldu.
- Gelecek 12 aylık döneme ilişkin hanenin maddi durum beklentisi endeksi Eylül ayında 74 iken, Ekim ayında %1,1 oranında artarak 74,8 oldu. Genel ekonomik durum beklentisi endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 71 iken, Ekim ayında %3,4 oranında artarak 73,4 oldu.
- İşsiz sayısı beklentisi endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 55,3 iken Ekim ayında %2,7 oranında artarak 56,8 oldu.
- Tasarruf etme ihtimali endeksi (gelecek 12 aylık döneme ilişkin) Eylül ayında 22,80 iken, Ekim ayında %0,2 oranında artarak 22,84 oldu.

Grafik 5. Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	09/2019	10/2019	09/2019	10/2019
Tüketici güven endeksi	55,8	57,0	-4,3	2,1
Hanenin maddi durum beklentisi	74,0	74,8	-4,9	1,1
Genel ekonomik durum beklentisi	71,0	73,4	-4,4	3,4
İşsiz sayısı beklentisi	55,3	56,8	-5,1	2,7
İnşaat sektörü güven endeksi	22,8	22,8	0,6	0,2

Tablo 5. Mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, alt endeksleri ve değişim oranlar

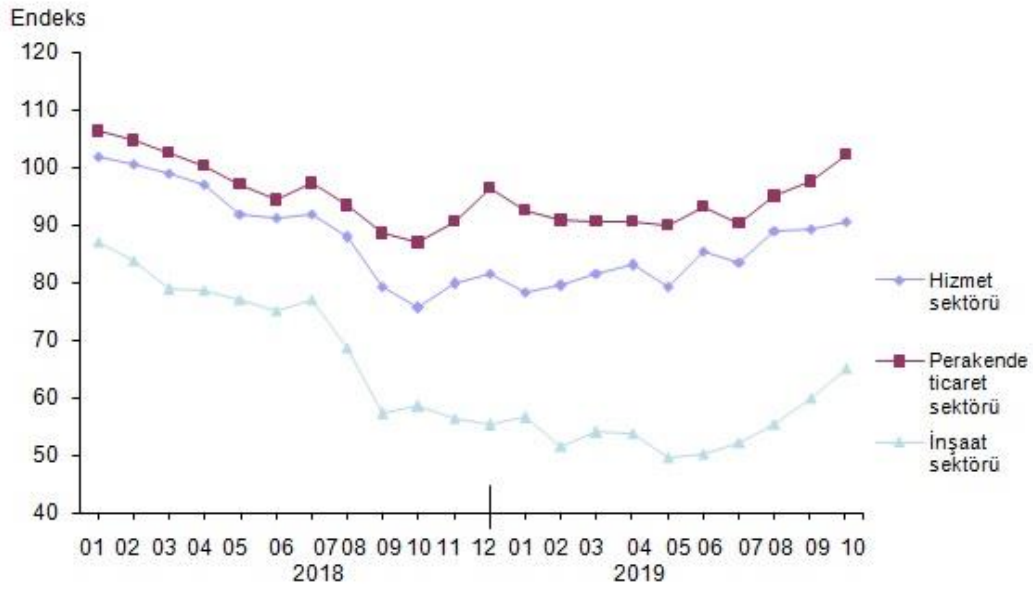
AÇIKLAMALAR

Aylık tüketici eğilim anketi ile tüketicilerin maddi durum ve genel ekonomiye ilişkin mevcut durum değerlendirmeleri ile gelecek dönem beklentileri, harcama ve tasarruf eğilimleri ölçülmektedir.

Anket sonuçlarından hesaplanan tüketici güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Tüketici güven endeksinin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durumu, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durumu göstermektedir.

2.3 Sektörel Güven Endeksleri

- Mevsim etkilerinden arındırılmış hizmet sektörü güven endeksi Eylül ayında 89,3 iken, Ekim ayında %1,6 oranında artarak 90,7 oldu. Hizmet sektöründe bir önceki aya göre; hizmetlere olan talep beklentisi endeksi %4,9 artarak 100,1 oldu. İş durumu ve hizmetlere olan talep endeksleri ise sırasıyla %0,3 ve %0,2 azalarak 86,8 ve 85,3 değerlerini aldı.
- Mevsim etkilerinden arındırılmış perakende ticaret sektörü güven endeksi Ekim ayında %4,8 oranında artarak 102,3 oldu. Perakende ticaret sektöründe bir önceki aya göre; iş hacmi-satışlar, mevcut mal stok seviyesi ve iş hacmi-satışlar beklentisi endeksleri sırasıyla %4,9, %2 ve %7,7 artarak 93,3, 108 ve 105,6 değerlerini aldı.

Grafik 6. Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel güven endeksleri

- Mevsim etkilerinden arındırılmış inşaat sektörü güven endeksi bir önceki ayda 60,1 iken, Ekim ayında %8,3 oranında artarak 65,1 oldu. İnşaat sektöründe bir önceki aya göre; alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi ve toplam çalışan sayısı beklentisi endeksleri sırasıyla %9,1 ve %7,9 artarak 48,4 ve 81,8 değerlerini aldı.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	09/2019	10/2019	09/2019	10/2019
Hizmet sektörü güven endeksi	89,3	90,7	0,2	1,6
İş durumu (son 3 aylık dönemde)	87,0	86,8	1,9	-0,3
Hizmetlere olan talep (son 3 aylık dönemde)	85,4	85,3	1,0	-0,2
Hizmetlere olan talep beklentisi (son 3 aylık dönemde)	95,4	100,1	-2,2	4,9
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	97,6	102,3	2,7	4,8
İş hacmi - satışlar (son 3 aylık dönemde)	89,0	93,3	4,1	4,9
Mevcut mal stok seviyesi	105,8	108,0	1,0	2,0
İş hacmi - satışlar beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	98,1	105,6	3,4	7,7
İnşaat sektörü güven endeksi	60,1	65,1	8,3	8,3
Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	44,4	48,4	6,6	9,1
Toplam çalışan sayısı beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	75,9	81,8	9,4	7,9

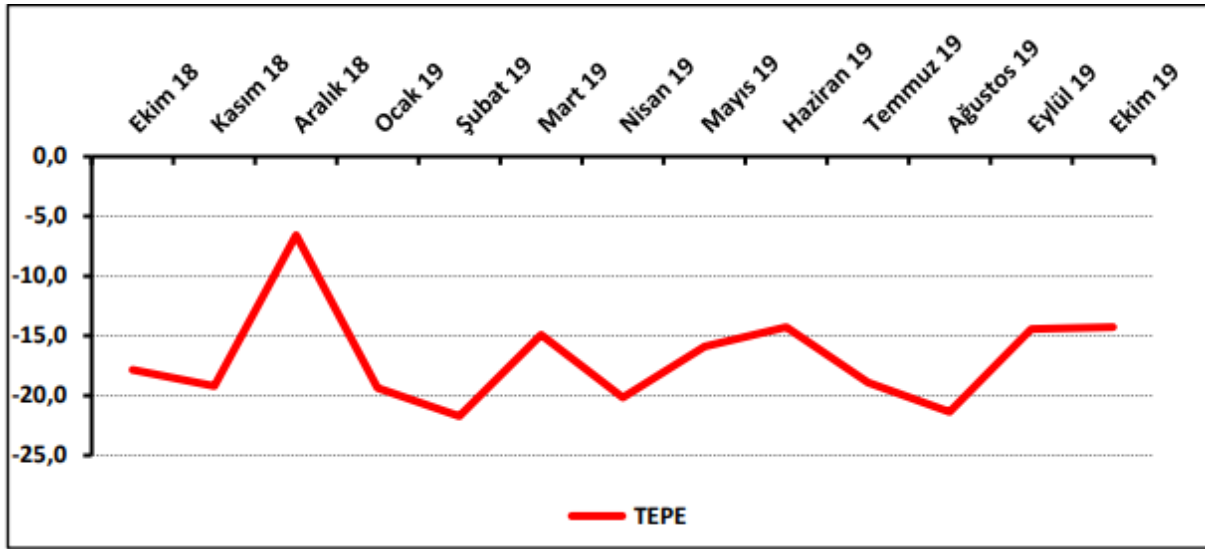
Tablo 6. Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel güven endeksleri, alt endeksleri ve değişim oranları

AÇIKLAMALAR

Sektörel güven endeksleri 0-200 aralığında değer alabilmekte, endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.

2.4. TEPAV Perakende Güven Endeksi

- Perakende güveni, Ekim 2019'da bir önceki aya göre 0,1 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre 3,6 puan arttı. Perakende güveninin ekim ayında geçen yıla göre artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki yükseliş etkili oldu. "Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar sektörü, ekim ayında perakende güveninde en fazla artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye, geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.
- Ekim ayında -14,3 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,6 puan, geçen aya göre 0,1 puan arttı. TEPE değerinin geçen yıla göre artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu.

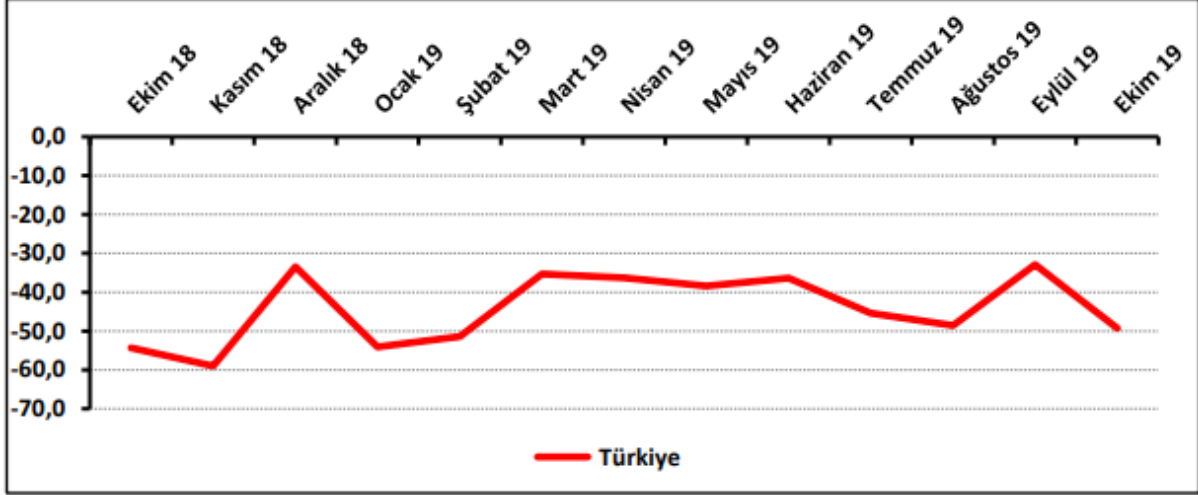
Grafik 7. TEPAV Perakende Güven Endeksi Son Bir Yıllık Değişimi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-15,9	-23,7	-17,9	-18,6	-15,5	-16,5	-19,2	-15,5	-17,2	-13,6	-16,9	-14,9
2018	-14,8	-7,6	-12,5	-16,1	-17,9	-15,1	-8,9	-12,8	-16,7	-17,9	-19,2	-6,6
2019	-19,4	-21,7	-14,9	-20,2	-15,9	-14,3	-18,9	-21,4	-14,4	-14,3		

Tablo 7. TEPAV Perakende Güven Endeksinin Son Üç Yıllık Karşılaştırması

- Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ekim 2019'da -4,2 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,2 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 16,5 puan arttı. Ekim 2019'da TEPE anketi katılımcılarının yüzde 26,8'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 45,1'i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 28,1 oldu.

- İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Ekim 2019'da -49,3 puan değerini alarak, Eylül 2019'a göre 16,4 puan azalırken, Ekim 2018'e göre 5,0 puan arttı. Ekim 2019'da TEPE anketi katılımcılarının yüzde 14'ü geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 63,2 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 22,8 oldu.

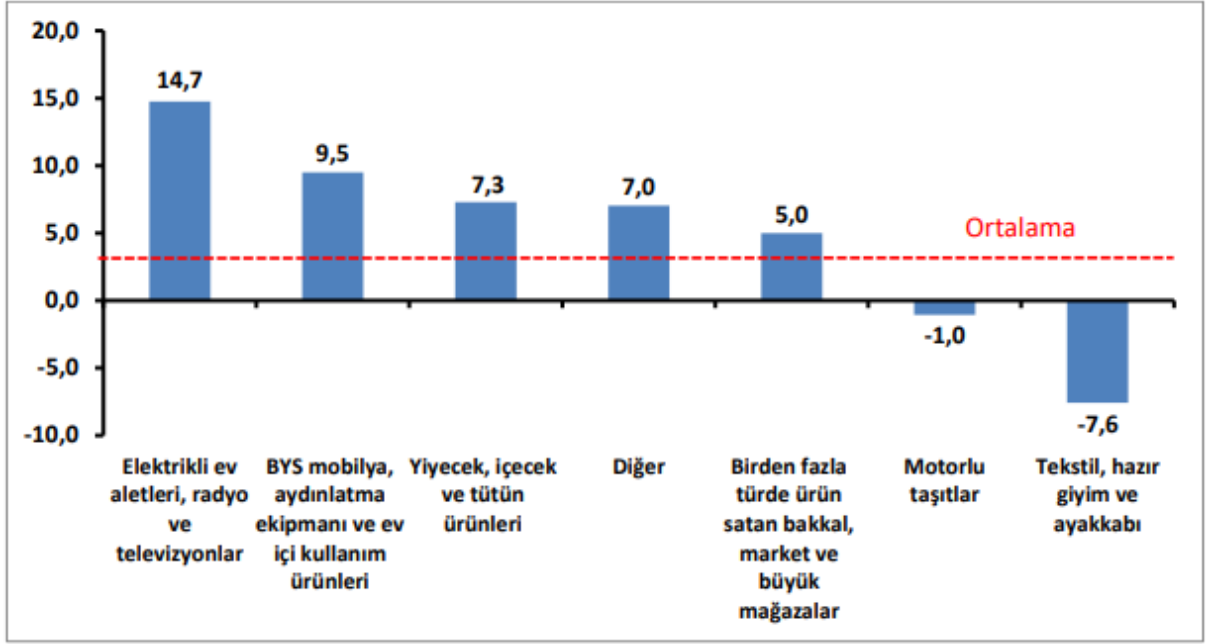

Grafik 8. İşlerin Geçen Yılın Aynı Dönemine Göre Durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-39,8	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5	-54,3	-59,0	-33,5
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3		

Tablo 8. İşlerin Son Üç Yıla Göre Karşılaştırılması

- Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Ekim 2019'da, geçen yılın aynı dönemine göre "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri", "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)" ve "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektörlerinde artış; "motorlu taşıtlar" ve "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörlerinde azalış görüldü. "Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar", "mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri", "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)" ve "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektörleri ortalama değişimin üzerinde değer alırken; "motorlu taşıtlar" ve "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörleri ortalamanın altında değer aldı. "Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektörü perakende güveninde en fazla azalış gösteren sektör oldu.

Grafik 9. Alt Sektör Bazında TEPE'nin Ekim 2019'da geçen yılın aynı dönemine göre değişimi

- TEPE anketine soru bazında bakıldığında Ekim 2019'da, "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış beklentileri" göstergeleri hem Ekim 2018'e göre hem de Eylül 2019'a göre arttı. "Önümüzdeki 3 ayda istihdam ve satış fiyatı beklentileri", "işlerin geçen yıla göre durumu" ve "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" göstergeleri Ekim 2018'e göre artış, Eylül 2019'a göre ise azalış gösterdi.

3. SANAYİ ENDEKSLERİ

3.1 Sanayi Üretim Endeksi

- Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %5,7, imalat sanayi sektörü endeksi %3,4 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %0,4 arttı.

Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları, Eylül 2019
[2015=100]

Grafik 10. Takvim etkisinden arındırılmış yıllık değişim oranları

- Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2019 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %7,5 ve imalat sanayi sektörü endeksi %3,3 artarken elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,4 azaldı.

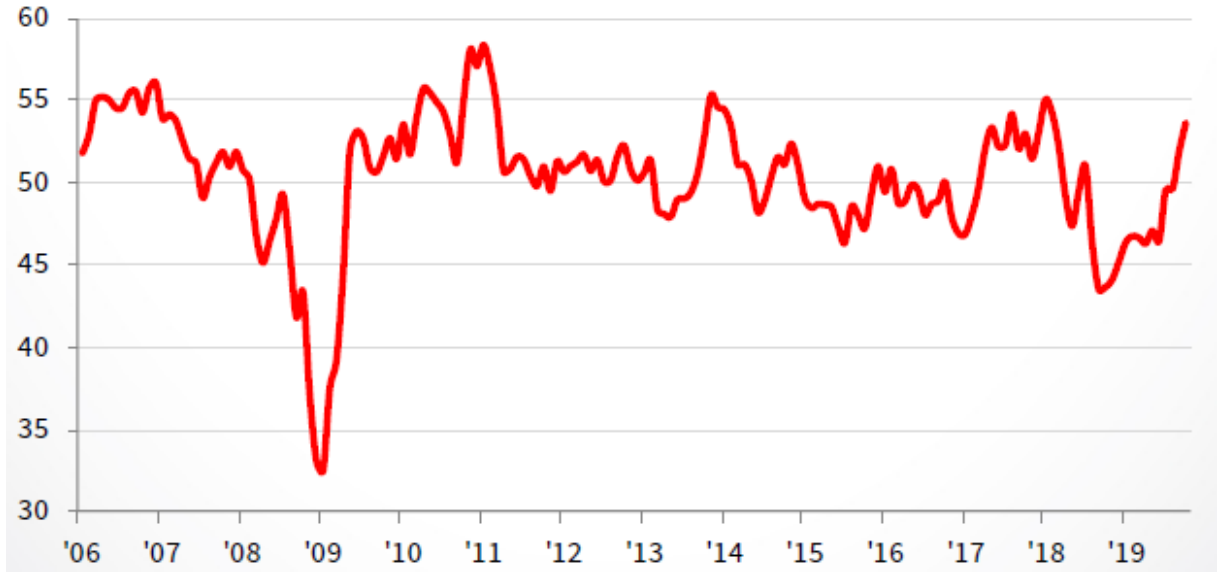
	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	
Sanayi ve ana sanayi grupları	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam sanayi	119,6	119,7	3,4	115,5	3,2
Madencilik ve taşocaklığı	133,4	133,2	5,7	121,0	7,5
İmalat sanayi	119,1	119,3	3,4	115,2	3,3
Elektrik, gaz, buhar	116,3	115,3	0,4	116,5	-1,4
Ara malı	112,3	112,2	0,1	108,8	2,5
Dayanıklı tüketim malı	107,4	108,1	-15,8	100,3	1,7
Dayanısız tüketim malı	127,8	128,1	8,9	121,7	3,9
Enerji	125,7	125,0	8,1	123,8	-0,2
Sermaye malı	124,4	125,2	6,9	122,4	5,7
Düşük teknoloji	120,3	120,5	2,7	115,4	2,8
Orta düşük teknoloji	110,9	110,6	-1,2	107,0	2,6
Orta ileri teknoloji	117,0	117,6	2,4	113,3	3,1
İleri teknoloji	181,8	182,8	51,1	188,8	12,5

Tablo 9. Sanayi Üretim Endeksi ve Değişim Oranları

3.2 İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye PMI İmalat Sanayi Raporu

Ekim 2019 Raporu Önemli Hususlar

- ❖ İstihdamda 2011 sonundan beri en güçlü büyüme gerçekleşti
- ❖ Üretim ve yeni siparişlerde artış hızlandı
- ❖ Maliyet enflasyonu son 57 ayın en düşük seviyesinde kaydedildi
- Yılın son çeyreğinin başında İstanbul imalat sektörü firmalarında büyüme ivmesinin arttığı gözlemlendi. Yeni siparişlerdeki güçlü artış sonucu hem üretimde daha hızlı bir büyüme yaşandı hem de anket döneminin en yüksek oranlı istihdam artışlarından biri gerçekleşti. Girdi maliyeti enflasyonu yavaşlamaya devam ederken satış fiyatları üst üste ikinci ay düşüş gösterdi.
- PMI endeksi Ekim’de üst üste ikinci ay eşik değer 50,0’nin üzerinde gerçekleşti ve sektörün faaliyet koşullarının daha da iyileştiğine işaret etti. Eylül’de 51,9 olarak ölçülen endeks Ekim’de 53,6’ya yükselirken sektördeki iyileşme Şubat 2018’den beri gözlenen en yüksek hızda gerçekleşti. Müşteri talebinin güçlenmesine bağlı olarak yeni siparişler Ekim’de üst üste üçüncü ay artış kaydetti. Ayrıca yeni işlerdeki belirgin büyüme son 20 ayın yüksek hızında gerçekleşti. Yeni ihracat siparişleri de büyüme gösterdi ancak artış hızı toplam yeni siparişlerdekine göre daha düşük seviyede ölçüldü.

Grafik 11. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye PMI Endeksi

- Yeni siparişlerdeki artış, imalatçıları istihdam düzeyini artırmaya teşvik etti. İstihdam artışı, Aralık 2011'den beri en yüksek hızda olmanın yanı sıra anketin başladığı Ocak 2006'dan beri kaydedilen en yüksek oranlardan birinde gerçekleşti.

3.3 İstanbul Sanayi Odası (İSO) İhracat İklimi Endeksi

Ekim 2019 Raporu Önemli Hususlar

- İhracat ikliminde sınırlı iyileşme devam etti
- Almanya ve Birleşik Krallık'ta ekonomik aktivite gerilemeyi sürdürdü
- ABD ve diğer büyük Avrupa ekonomileri ılımlı büyüme sergiledi
- Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, İstanbul Sanayi Odası tarafından ulusal PMI anketlerindeki PMI üretim endekslerinin bir araya getirilerek ağırlıklandırılmasıyla hesaplanmaktadır. Ağırlıklar, ihracat pazarlarının Türk imalat sektörü ihracatından aldıkları paylara ilişkin istatistikler kullanılarak oluşturulmaktadır.
- İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, Ekim'de 50,3 olarak gerçekleşti ve Eylül ayına göre değişim göstermedi. Endeks, Türk imalat ihracatçılarının talep koşullarında sınırlı bir iyileşmeye işaret etti. Ekim'de ihracat iklimindeki iyileşme Eylül'deki ile aynı düzeyde ve son altı buçuk yılın en düşük hızında gerçekleşti.
- Eylül ayında olduğu gibi Ekim'de de hem Almanya hem de Birleşik Krallık'ta ekonomik aktivite hafif düşüş kaydetti. Bu iki ekonomi bir arada Türk imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 17'sini oluşturuyor.
- Almanya'daki zayıflıkta, üretimin sert bir şekilde düşmeye devam ettiği imalat sektörü belirleyici oldu. İtalya ve İspanya gibi diğer bazı Avrupa ülkelerinde ılımlı büyümenin devam ettiği gözlemlendi. Bu arada, güçlü ve önceki aya kıyasla daha yüksek oranda üretim artışı sağlayan Fransa ise görece sağlıklı bir görünüm sergiledi. Bu durum kısmen, imalat sanayi üretiminin büyüme bölgesine geçmesinden kaynaklandı.

Grafik 12. İstanbul Sanayi Odası (İSO) İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi

AÇIKLAMA

İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi değerinin bir önceki aya göre 50'nin üzerinde olması, Türk imalatçıların ihracat ikliminin pozitif seyir izlediğini göstermektedir.

3.4 MÜSAİD SAMEKS (Satınalma Müdürleri Endeksi)

- Ekim ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 3,0 puan artarak 49,7 değerine yükseldi. Endekste gözlenen bu artışta hizmet endeksinin önceki aya göre 2,8 puan artarak 48,6 seviyesine yükselmesi etkili olurken, sanayi endeksi de 2,6 puan artarak 49,2 seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde her iki sektörün tüm alt endekslerinde önceki aya göre artış kaydedilirken, girdi alımlarındaki artışın sektörlerdeki toparlanmalarda başrolü oynadığı gözlenmiştir. 50 referans değerinin bir miktar altında seyretmiş olmasına karşın 49,7 puanlık seviyesiyle son 15 ayın en yüksek değerine ulaşan SAMEKS Bileşik Endeksi, reel sektöre yönelik toparlanmanın ivme kazandığına işaret etmiştir.

Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi

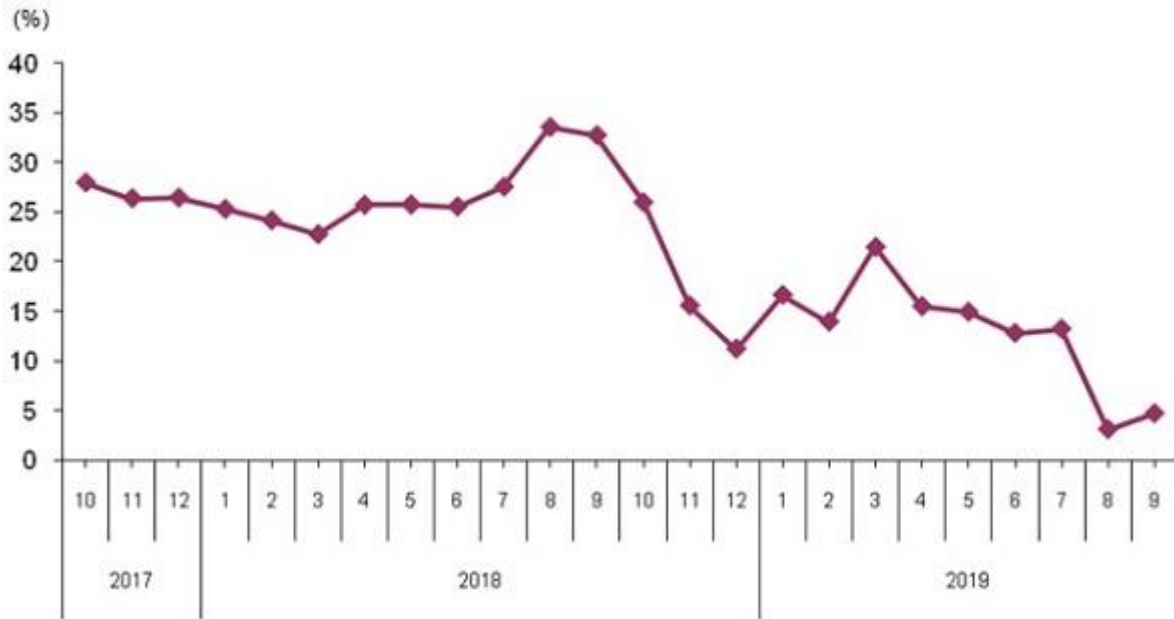
- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Sanayi Sektörü Endeksi, 2019 yılı Ekim ayında, bir önceki aya göre 2,6 puan artarak 49,2 seviyesine yükselmiştir. Yeni siparişlerin önceki aya göre 2,3 puan artarak ivme kazanması, bu dönemde sanayi sektörüne yönelik toparlanmada belirleyici rol oynamıştır. Yeni siparişlerde gözlenen artışa bağlı olarak girdi alımları önceki aya göre 4,8 puan artarak 53,3 seviyesine yükselmiştir. Girdi alımlarındaki artışın yeni siparişlerdeki toparlanmadan daha hızlı gerçekleşmesi neticesinde stoklarda artış kaydedilmiş ve önceki aya göre 6,4 puan hız kazanan nihai mal stoku alt endeksi 48,6 seviyesine yükselmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak üretim alt endeksi önceki aya göre 1,3 puan artarak ivme kazanmış, ancak 48,2 puanla 50 referans değerinin altındaki seyrini sürdürmüştür. Önceki aya göre nispi bir toparlanma gösteren tedarikçilerin teslimat süresi ve istihdam alt endeksleri ise sırasıyla 46,6 ve 48,7 seviyesinde gerçekleşerek 50 referans değerinin altındaki seyirlerini bu dönemde de sürdürmüştür. Bu gelişmeler neticesinde 49,2 seviyesine yükselen SAMEKS Sanayi Sektörü Endeksi, 50 referans değerinin altında kalmasına karşın son 15 ayın en yüksek seviyesine yükselmiş ve yılın son çeyreğine yönelik toparlanma sinyali vermiştir.

Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi

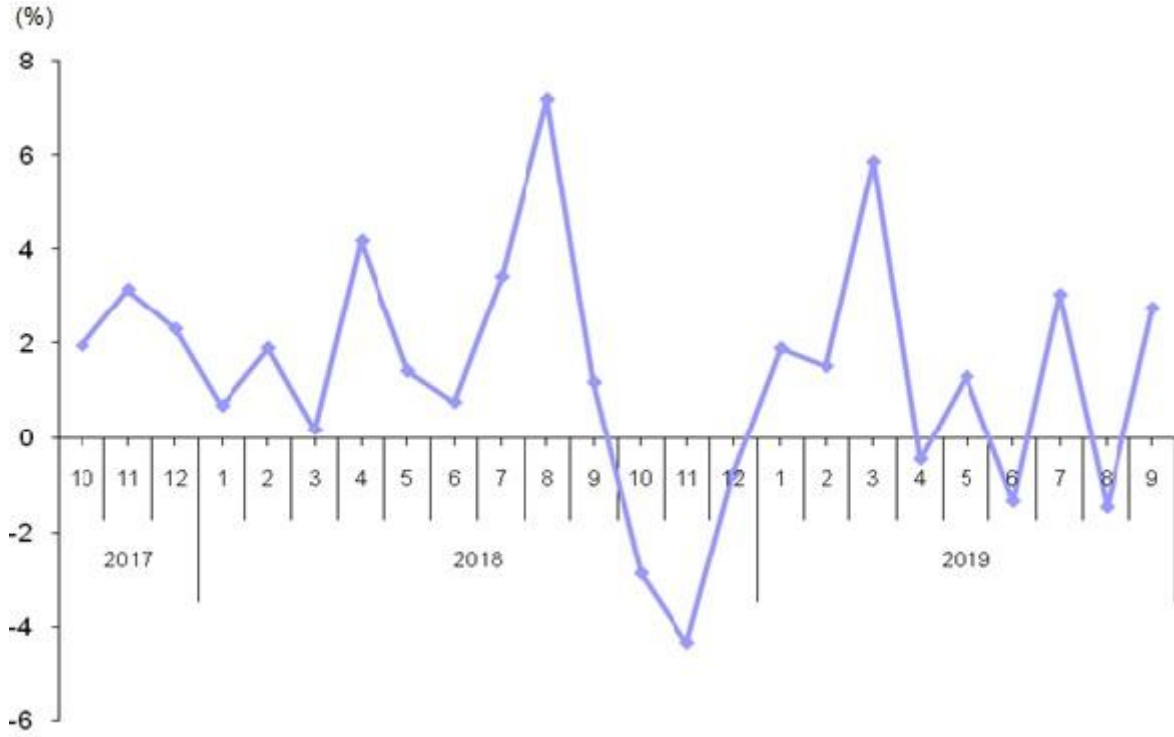
- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Hizmet Sektörü Endeksi, 2019 yılı Ekim ayında, bir önceki aya göre 2,8 puan artarak 48,6 seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde önceki aya göre 4,8 puan artarak 55,0 seviyesine yükselen girdi alımları, sektördeki toparlanmada belirleyici rol oynamıştır. Önceki aya göre 1,7 puan artış kaydetmesine karşın 47,2 seviyesinde gerçekleşen iş hacmi alt endeksi, sektördeki durağan seyrin henüz tam olarak geride kalmadığına işaret etmektedir. Tedarikçilerin teslimat süresi alt endeksinin önceki aya göre 5,2 puan artarak 50,0 seviyesine yükselmesi, sektöre ait firmaların mal ve hizmet tedariki süreçlerinde iyileşme kaydedildiğini göstermektedir. 1,5 puanlık artışına karşın 46,6 seviyesinde kalan istihdam alt endeksi ise; önceki aya göre ivme kaybetmiş olmakla birlikte, hizmet sektöründe istihdam kaybının sürdüğüne işaret etmiştir. Böylece 2,8 puan artış kaydetmesine karşın 50 referans değerinin altındaki seyrini sürdüren SAMEKS Hizmet Sektörü Endeksi, sektördeki durgun görüntünün devam ettiğini göstermektedir.

3.5 Ciro Endeksleri

- Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında takvim etkilerinden arındırılmış ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %4,8 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış toplam ciro endeksi ise bir önceki aya göre %2,8 arttı.

Grafik 13. Takvim etkilerinden arındırılmış toplam ciro yıllık değişim oranı

Grafik 14. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış toplam ciro aylık değişim oranı

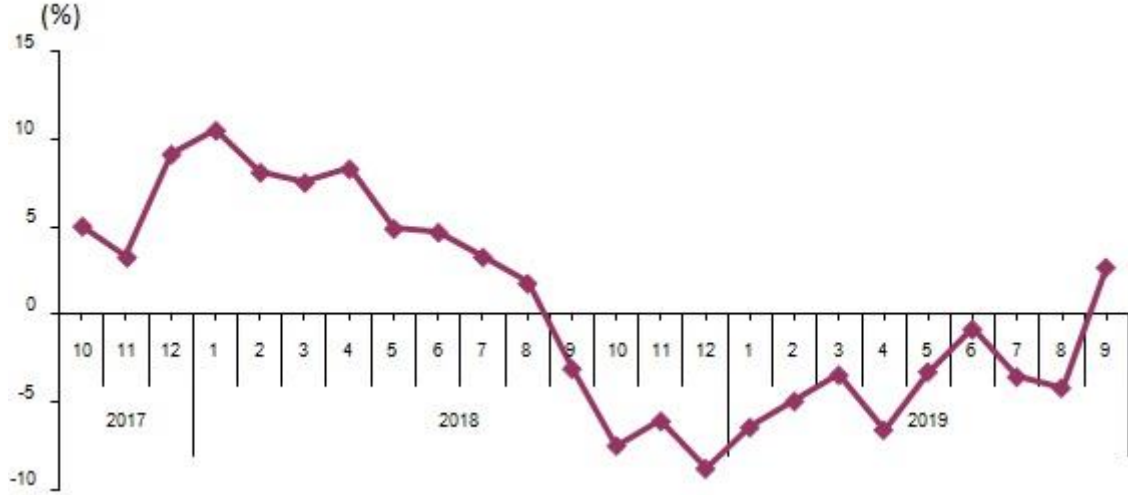
- Takvim etkilerinden arındırılmış sanayi ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %1,7 azaldı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi ciro endeksi ise bir önceki aya göre %1,7 arttı.
- Takvim etkilerinden arındırılmış inşaat ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %16,1 azaldı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış inşaat ciro endeksi ise bir önceki aya göre %1,4 azaldı.
- Takvim etkilerinden arındırılmış ticaret ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %11,8 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ticaret ciro endeksi ise bir önceki aya göre %4,7 arttı.
- Takvim etkilerinden arındırılmış hizmet ciro endeksi, 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %7,7 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış hizmet ciro endeksi ise bir önceki aya göre %0,8 arttı.

	Arındırılmamış	Takvim etkisinden arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış	
Sektörler	Endeks	Endeks	Yıllık değişim (%)	Endeks	Aylık değişim (%)
Toplam ciro	210,7	211,2	4,8	200,7	2,8
Sanayi	219,9	220,0	-1,7	210,3	1,7
İnşaat	164,3	164,8	-16,1	171,0	-1,4
Ticaret	208,9	209,9	11,8	198,4	4,7
Hizmet	222,6	222,0	7,7	204,5	0,8

Tablo 10. Ciro endeksleri ve değişim oranları

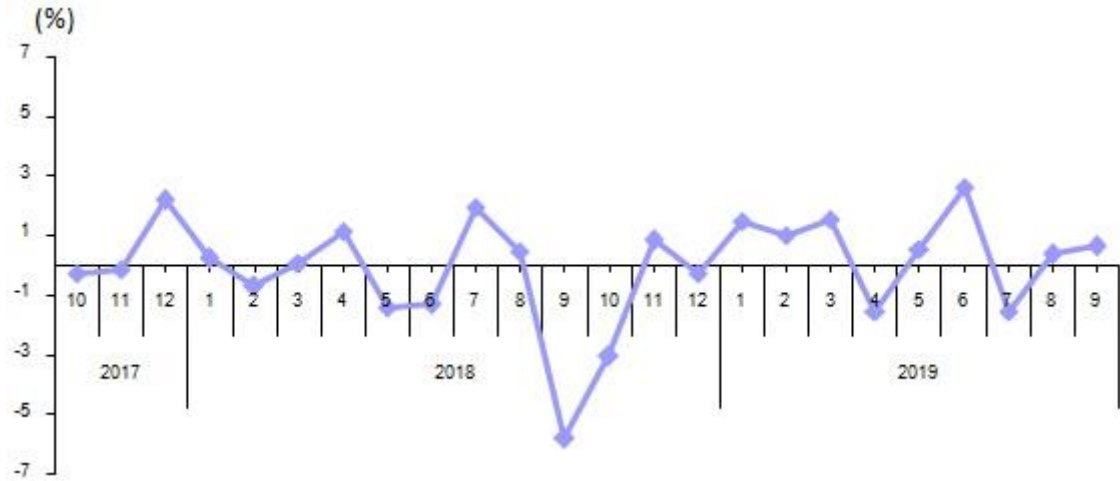
3.6. Perakende Satış Endeksleri

- Takvim etkilerinden arındırılmış sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2,7 arttı. Aynı ayda gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %4,7, otomotiv yakıtı satışları %4,4 artarken, gıda, içecek ve tütün satışları %2 azaldı.

Grafik 15. Takvim etkilerinden arındırılmış perakende satış hacmi yıllık değişim oranı

- Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2019 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %0,6 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları %0,7, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %0,6, otomotiv yakıtı satışları %0,7 arttı.

Grafik 16. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış perakende satış hacmi aylık değişim oranı

- Takvim etkilerinden arındırılmış cari fiyatlarla perakende ciro 2019 yılı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %11,2 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları %16,1, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %12,3, otomotiv yakıtı satışları %1,8 arttı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış cari fiyatlarla perakende ciro 2019 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %1,2 arttı. Aynı ayda gıda, içecek ve tütün satışları %1,2, gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) %2,1 artarken, otomotiv yakıtı satışları %1 azaldı.

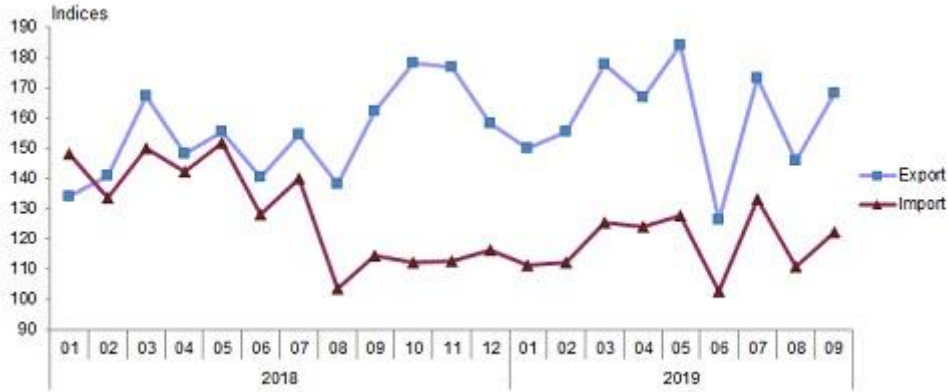
4. DIŞ TİCARET ENDEKSLERİ

- İhracat birim değer endeksi Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %3,4 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %1,9 artarken, ham maddelerde (yakıt hariç) %7,2, yakıtlarda %15,2 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %4,1 azaldı. İhracat birim değer endeksi 2019 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki yılın üçüncü çeyreğine göre %3,5 azaldı.
- İthalat birim değer endeksi Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %5,3 azaldı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %5,3, ham maddelerde (yakıt hariç) %9,8, yakıtlarda %14,7 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %2,4 azaldı. İthalat birim değer endeksi 2019 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki yılın üçüncü çeyreğine göre %4,9 azaldı.

Sektörler (SITC Rev. 3)	İhracat			İthalat		
	Endeks		Değişim (%)	Endeks		Değişim (%)
	Eylül 2018	Eylül 2019	2019 Eylül / 2018 Eylül	Eylül 2018	Eylül 2019	2019 Eylül /2018 Eylül
Birim değer endeksleri						
Genel	93,7	90,5	-3,4	92,2	87,3	-5,3
Gıda, içecek ve tütün	88,7	90,3	1,9	88,7	83,9	-5,3
Ham maddeler (yakıt hariç)	97,8	90,8	-7,2	93,0	83,9	-9,8
Yakıtlar	96,6	82,0	-15,2	87,3	74,4	-14,7
İmalat (gıda, içecek ve tütün hariç)	94,1	90,2	-4,1	95,1	92,8	-2,4
SITC'de başka bir yerde sınıflandırılmayan mallar	104,5	131,9	26,2	81,4	94,2	15,6
Miktar endeksleri						
Genel	161,9	168,1	3,8	114,5	122,1	6,6
Gıda, içecek ve tütün	163,8	177,4	8,3	202,1	216,8	7,3
Ham maddeler (yakıt hariç)	140,4	136,2	-3,0	89,8	107,2	19,4
Yakıtlar	135,8	192,0	41,4	131,9	136,7	3,6
İmalat (gıda, içecek ve tütün hariç)	161,3	168,7	4,6	105,0	108,8	3,6
SITC'de başka bir yerde sınıflandırılmayan mallar	240,7	114,5	-52,4	272,0	404,6	48,7

Tablo 11. Dış ticaret endeksleri

- İhracat miktar endeksi Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %3,8 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %8,3, yakıtlarda %41,4 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %4,6 artarken, ham maddelerde (yakıt hariç) %3 azaldı. İhracat miktar endeksi 2019 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki yılın üçüncü çeyreğine göre %7,1 arttı.
- İthalat miktar endeksi Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %6,6 arttı. Endeks bir önceki yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde %7,3, ham maddelerde (yakıt hariç) %19,4, yakıtlarda %3,6 ve imalat sanayinde (gıda, içecek, tütün hariç) %3,6 arttı. İthalat miktar endeksi 2019 yılı üçüncü çeyrekte bir önceki yılın üçüncü çeyreğine göre %2,4 arttı.

Grafik 17. Dış ticaret miktar endeksleri

- Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2019 Ağustos ayında 164,2 olan ihracat miktar endeksi %2,1 artarak, 2019 Eylül ayında 167,7 oldu. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2018 Eylül ayında 162,7 olan ihracat miktar endeksi %3,8 artarak, 2019 Eylül ayında 169 oldu.
- Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2019 Ağustos ayında 122,9 olan ithalat miktar endeksi %1,3 azalarak, 2019 Eylül ayında 121,3 oldu. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2018 Eylül ayında 117,2 olan ithalat miktar endeksi %4,1 artarak, 2019 Eylül ayında 122 oldu.
- İhracat birim değer endeksinin ithalat birim değer endeksine bölünmesiyle hesaplanan ve 2018 yılı Eylül ayında 101,6 olarak elde edilmiş olan dış ticaret haddi, 2 puan artarak, 2019 yılı Eylül ayında 103,6 oldu.

4.1 Dış Ticaret İstatistikleri

- Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2019 yılı Eylül ayında, 2018 yılının aynı ayına göre %0,3 artarak 14 milyar 436 milyon dolar, ithalat %1 artarak 16 milyar 492 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- Eylül ayında dış ticaret açığı %6,6 artarak 2 milyar 56 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 Eylül ayında %88,2 iken, 2019 Eylül ayında %87,5'e geriledi.
- Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre; 2019 Eylül ayında bir önceki aya göre ihracat %0,3, ithalat %4,5 azaldı. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise; 2019 yılı Eylül ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %0,7, ithalat %1,9 azaldı.

		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış ticaret dengesi		İhracatın ithalatı karşılama oranı
		Değişim		Değişim		Değişim		
Aylar	Yıl	Değer	(%)	Değer	(%)	Değer	(%)	(%)
Ocak – Eylül	2018	122.942		174.155		-51.213		70,6
	2019	125.765	2,3	148.428	-14,8	-22.664	-55,7	84,7
Eylül	2018	14.398		16.327		-1.929		88,2
	2019	14.436	0,3	16.492	1,0	-2.056	6,6	87,5

Tablo 12. Aylara göre dış ticaret

- Almanya'ya yapılan ihracat 2019 Eylül ayında 1 milyar 275 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 56 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 847 milyon dolar ile İtalya ve 778 milyon dolar ile Irak takip etti. Rusya'dan yapılan ithalat, 2019 yılı Eylül ayında 1 milyar 859 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 536 milyon dolar ile Çin, 1 milyar 484 milyon dolar ile Almanya ve 1 milyar 18 milyon dolar ile ABD izledi.
- Teknoloji yoğunluğuna göre dış ticaret verileri, ISIC Rev.3 sınıflaması içinde yer alan imalat sanayi ürünlerini kapsamaktadır. Eylül ayında ISIC Rev.3'e göre imalat sanayi ürünlerinin toplam ihracattaki payı %94,2'dir. Yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı %3,4'tür. İmalat sanayi ürünlerinin toplam ithalattaki payı %77,1'dir. Eylül ayında yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ürünleri ithalatı içindeki payı %15,4'tür.

	Eylül				Ocak-Eylül			
	2018		2019		2018		2019	
Teknoloji Yoğunluğu	Değer	(%)	Değer	(%)	Değer	(%)	Değer	(%)
İhracat (FOB)								
Toplam imalat sanayi	13.583	100,0	13.600	100,0	115.774	100,0	119.010	100
Yüksek teknoloji ürünler	429	3,2	465	3,4	3.845	3,3	4.056	3,4
Orta yüksek teknoloji ürünler	4.793	35,3	4.867	35,8	42.316	36,4	42.680	35,9
Orta düşük teknoloji ürünler	4.040	29,7	3.754	27,6	31.892	27,5	33.319	28,0
Düşük teknoloji ürünler	4.321	31,8	34.514	33,2	37.902	32,7	38.955	32,7
İthalat (CIF)								
Toplam imalat sanayi	12.738	100,0	12.709	100,0	138.825	100,0	112.143	100
Yüksek teknoloji ürünler	1.663	13,1	1.951	15,4	18.090	13,0	16.897	15,1
Orta yüksek teknoloji ürünler	5.155	40,5	5.055	39,8	57.815	41,6	45.741	40,8
Orta düşük teknoloji ürünler	4.384	34,4	4.159	32,7	47.131	33,9	35.713	31,8
Düşük teknoloji ürünler	1.536	12,1	1.545	12,2	15.789	11,4	13.792	12,3

Tablo 13. Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Ürünleri Dış Ticareti (milyon dolar)

	İLLER	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KÜMÜLATİF
1	İSTANBUL	5,257,891.75	5,495,588.97	6,443,012.24	5,802,147.80	6,781,987.94	4,422,159.62	6,401,491.14	5,602,599.92	6,009,648.59	6,190,716.00	58,407,243.96
2	KOCAELİ	1,324,703.82	1,325,481.32	1,383,041.98	1,399,961.07	1,230,434.87	1,037,412.86	1,310,169.01	974,161.63	1,286,312.84	1,340,236.83	12,611,916.22
3	BURSA	1,108,757.67	1,165,125.29	1,453,648.23	1,248,016.31	1,447,199.85	1,065,549.45	1,314,985.18	952,604.37	1,206,352.24	1,433,798.49	12,396,037.07
4	İZMİR	779,889.76	799,349.44	827,596.62	803,838.33	949,139.26	609,650.45	837,356.80	772,962.91	842,025.58	882,135.62	8,103,944.77
5	ANKARA	617,802.68	607,455.84	706,634.30	665,868.86	774,036.22	543,776.71	740,492.03	565,822.26	644,296.13	793,991.60	6,660,176.64
6	GAZİANTEP	585,729.20	592,883.90	641,305.41	679,477.43	683,105.39	426,147.24	664,873.17	554,072.36	659,592.40	705,444.68	6,192,631.18
7	SAKARYA	404,804.27	443,004.45	500,299.40	474,921.37	485,113.54	332,005.48	511,519.45	189,240.72	391,912.76	493,505.81	4,226,327.24
8	MANİSA	299,955.81	358,968.25	376,708.02	374,947.58	413,382.16	269,291.39	357,242.01	312,220.28	402,651.60	460,389.74	3,625,756.83
9	DENİZLİ	251,761.01	239,503.49	285,745.41	275,336.77	321,784.00	206,454.29	279,392.12	251,209.97	278,166.77	275,169.94	2,664,523.76
10	HATAY	236,943.05	258,133.89	223,312.50	253,299.40	226,196.81	194,070.69	247,941.85	185,111.29	213,141.26	293,112.65	2,331,263.40
11	KAYSERİ	154,084.76	163,176.30	174,919.80	179,768.08	193,399.78	125,156.26	185,147.84	148,755.78	176,551.12	180,446.83	1,681,406.55
12	KONYA	172,458.46	161,926.88	183,276.64	182,406.50	190,139.47	111,805.51	173,063.85	150,942.91	165,085.79	182,485.89	1,673,591.89
13	ADANA	160,776.84	147,442.76	163,425.23	158,032.77	180,032.34	116,973.15	167,945.76	137,179.49	153,112.27	191,289.56	1,576,210.16
14	MERSİN	149,571.74	134,501.69	140,536.29	135,417.58	150,173.28	110,547.34	125,482.77	105,946.42	132,331.35	187,522.70	1,372,031.17
15	ANTALYA	106,640.44	131,020.25	120,925.75	107,605.08	123,030.33	100,403.16	118,549.06	91,600.17	104,104.66	135,569.30	1,139,448.21
16	ESKİŞEHİR	88,289.80	82,004.74	92,834.77	93,319.02	100,437.20	71,029.42	97,089.08	86,384.56	101,652.71	105,723.76	918,765.06
17	TRABZON	89,271.58	96,429.30	99,407.32	82,023.98	87,917.36	51,548.45	83,045.90	42,436.74	119,027.38	145,626.40	896,734.41
18	TEKİRDAĞ	80,065.65	80,473.09	86,887.81	86,479.36	96,729.83	63,255.65	96,786.92	85,802.73	93,277.48	93,828.35	863,586.87
19	K.MARAŞ	79,545.58	76,430.68	82,722.31	90,679.18	88,955.59	67,487.46	79,198.51	63,765.57	76,641.69	81,421.51	786,848.09
20	MARDİN	55,426.36	67,088.65	65,601.49	59,724.83	59,365.70	42,193.77	69,474.66	62,780.15	85,496.22	81,705.81	648,857.64
21	SAMSUN	58,803.54	59,229.06	58,574.56	56,188.54	69,154.26	46,643.01	60,756.36	43,305.99	70,796.86	59,484.74	582,936.94
22	AYDIN	42,149.51	42,542.30	47,938.99	51,253.21	67,904.92	35,017.35	51,138.72	46,023.68	63,751.45	79,674.44	527,394.58
23	BALIKESİR	48,755.78	42,253.69	63,013.78	51,379.60	54,306.73	37,193.91	47,678.32	33,415.37	45,622.22	53,008.56	476,627.96
59	ÇANAĞKALE	6,146.00	3,351.46	4,486.26	4,680.56	4,949.15	2,843.91	4,194.98	3,576.56	4,761.75	5,072.71	44,063.34
	TOPLAM	12,799,728.18	13,196,234.34	14,956,447.40	14,033,516.79	15,472,181.50	10,572,474.13	14,704,020.34	12,070,608.44	14,029,596.53	15,229,714.64	137,064,522.18

Tablo 14. İhracatçı Firmaların Kanuni Merkezleri Bazında İhracat Performansları (1000 \$)

	1 - 31 EKİM			1 OCAK - 31 EKİM		
SEKTÖR	2018	2019	DEĞ.	2018	2019	DEĞ.
Çelik	2,580.99	2,244.63	-13.03%	19,075.91	18,707.37	-1.93%
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	320.11	731.09	128.39%	2,544.68	4,159.51	63.46%
Demir ve Demir Dışı Metaller	2,720.84	2,709.39	-0.42%	24,196.15	23,318.77	-3.63%
Deri ve Deri Mamulleri	516.94	157.10	-69.61%	2,600.87	3,311.83	27.34%
Diğer Sanayi Ürünleri	9.40	0.00	-100.00%	59.10	164.06	177.60%
Elektrik Elektronik	5,522.19	10,587.87	91.73%	55,712.42	67,264.21	20.73%
Fındık ve Mamulleri	0.00	0.00		4.55	0.00	-100.00%
Gemi ve Yat	0.00	0.00		405.32	35.04	-91.36%
Halı	11.17	57.81	417.45%	52.19	139.85	167.99%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	5,746.24	4,337.01	-24.52%	50,662.12	40,497.98	-20.06%
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1,011.75	910.93	-9.96%	5,942.73	8,799.51	48.07%
İklimlendirme Sanayii	193.84	307.56	58.67%	2,098.18	2,329.62	11.03%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2,634.19	3,382.67	28.41%	28,851.14	24,598.74	-14.74%
Kuru Meyve ve Mamulleri	6.16	1.14	-81.51%	33.98	18.55	-45.41%
Madencilik Ürünleri	3,664.05	1,951.65	-46.74%	28,769.92	23,519.73	-18.25%
Makine ve Aksamları	2,039.69	2,931.47	43.72%	23,298.56	24,090.41	3.40%
Meyve Sebze Mamulleri	1,131.55	2,038.81	80.18%	13,008.23	14,000.09	7.62%
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1,182.21	1,406.97	19.01%	13,138.50	13,389.91	1.91%
Mücevher	0.00	0.00		194.66	139.95	-28.10%
Otomotiv Endüstrisi	4,181.48	2,313.02	-44.68%	42,622.82	43,974.30	3.17%
Savunma ve Havacılık Sanayii	1,144.54	1,136.93	-0.66%	5,184.08	6,923.88	33.56%
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	14,784.74	15,257.51	3.20%	155,076.14	149,599.43	-3.53%
Süs Bitkileri ve Mam.	0.00	2.89		3,888.02	3,999.92	2.88%
Tekstil ve Hammaddeleri	107.41	150.98	40.57%	1,170.17	2,414.39	106.33%
Yaş Meyve ve Sebze	16.69	21.86	30.97%	198.62	32.93	-83.42%
Zeytin ve Zeytinyağı	359.25	369.26	2.79%	11,224.90	1,197.95	-89.33%
BALIKESİR TOPLAM İHRACATI	49,885.41	53,008.56	6.26%	490,013.95	476,627.96	-2.73%
TÜRKİYE TOPLAM İHRACATI	15,279,577.64	15,229,714.64	-0.33%	134,904,623.48	137,064,522.18	1.60%

Tablo 15. Balıkesir İli İhracatçı Firmalarının Sektör İhracat Performansı (1000 dolar)

SIRA	ÜLKE	1 - 31 EKİM			1 OCAK - 31 EKİM		
		2018	2019	DEĞ.	2018	2019	DEĞ.
1	IRAK	10,713.71	11,259.03	5.09%	88,871.20	96,847.85	8.98%
2	ALMANYA	4,248.57	3,464.93	-18.44%	41,033.71	34,473.65	-15.99%
3	İTALYA	3,251.64	2,459.30	-24.37%	34,382.35	27,592.31	-19.75%
4	İSPANYA	1,030.03	1,064.99	3.39%	19,115.45	21,201.50	10.91%
5	BREZİLYA	1,727.01	87.91	-94.91%	18,029.07	19,636.05	8.91%
6	ABD	2,209.29	1,807.78	-18.17%	17,383.58	19,111.15	9.94%
7	BAE	1,365.05	5,992.45	338.99%	14,825.82	17,718.43	19.51%
8	ÇİN	2,053.05	1,028.49	-49.90%	12,695.58	13,648.00	7.50%
9	SUUDİ ARABİSTAN	545.58	953.32	74.74%	12,486.67	10,676.18	-14.50%
10	JAPONYA	105.48	325.10	208.20%	11,395.13	10,010.49	-12.15%
11	İSVEÇ	2,080.35	763.77	-63.29%	6,447.03	9,703.19	50.51%
12	FRANSA	856.21	1,435.99	67.71%	9,352.68	9,143.82	-2.23%
13	KATAR	1,042.89	1,172.77	12.45%	10,345.10	8,554.78	-17.31%
14	İSRAİL	919.30	731.12	-20.47%	7,958.84	8,064.58	1.33%
15	BİRLEŞİK KRALLIK	717.26	976.77	36.18%	6,750.93	7,085.64	4.96%
16	UKRAYNA	158.25	2,851.27	1701.80%	1,107.41	6,843.16	517.94%
17	HOLLANDA	612.57	627.35	2.41%	5,861.91	6,493.42	10.77%
18	BULGARİSTAN	594.27	559.47	-5.86%	5,665.27	6,354.68	12.17%
19	CEZAYİR	1,385.87	399.71	-71.16%	6,930.81	6,096.69	-12.03%
20	HONG KONG	448.61	440.59	-1.79%	5,696.07	5,361.27	-5.88%
21	LİBYA	148.96	603.34	305.03%	2,813.02	5,123.21	82.13%
22	POLONYA	489.63	303.91	-37.93%	3,211.55	4,936.13	53.70%
23	YUNANİSTAN	485.41	374.24	-22.90%	8,197.77	4,695.73	-42.72%
24	MISIR	764.85	732.82	-4.19%	3,592.16	4,518.15	25.78%
25	İRAN	145.94	121.80	-16.54%	3,185.68	4,386.81	37.70%

Tablo 16. Balıkesir İli İhracatçı Firmalarının Ülke İhracat Performansı (1000 dolar)

SEKTÖR	SIRA	ÜLKE	1 OCAK - 31 EKİM		
			2018	2019	DEĞİŞİM
Otomotiv Endüstrisi	1	ALMANYA	4,003,843.78	3,637,323.73	-9.15%
	2	FRANSA	2,704,486.00	2,879,487.05	6.47%
	3	İTALYA	2,836,348.07	2,399,447.44	-15.40%
	4	BİRLEŞİK KRALLIK	2,467,198.72	2,087,754.07	-15.38%
	5	İSPANYA	1,517,178.59	1,412,590.07	-6.89%
		DİĞER	12,796,979.83	12,947,703.46	1.17%
		TOPLAM	26,326,034.99	25,364,305.81	-3.65%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1	HOLLANDA	423,268.03	887,531.10	109.69%
	2	İTALYA	496,342.86	837,823.99	68.80%
	3	IRAK	699,288.16	819,874.13	17.24%
	4	İSPANYA	710,380.95	796,543.84	12.13%
	5	ALMANYA	787,661.64	736,228.52	-6.53%
		DİĞER	11.238.903.82	12,871,745.55	14.52%
		TOPLAM	14,355,845.46	16,949,747.13	18.07%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1	ALMANYA	2,694,545.91	2,550,580.92	-5.34%
	2	İSPANYA	2,058,223.10	2,010,412.09	-2.32%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	1,661,576.32	1,597,491.89	-3.86%
	4	HOLLANDA	826,368.60	919,042.01	11.21%
	5	FRANSA	739,464.33	719,672.57	-2.68%
		DİĞER	6,817,268.40	7,046,505.82	3.36%
		TOPLAM	14,797,446.66	14,843,705.30	0.31%
Çelik	1	İTALYA	907,836.23	816,702.27	-10.04%
	2	İSRAIL	681,260.08	760,505.98	11.63%
	3	İSPANYA	666,102.66	630,401.22	-5.36%
	4	ROMANYA	616,382.12	558,039.65	-9.47%
	5	MISIR	302,124.67	418,839.50	38.63%
		DİĞER	9,228,818.89	8,557,831.01	-7.27%
		TOPLAM	12,402,524.65	11,742,319.63	-5.32%
Elektrik Elektronik	1	BİRLEŞİK KRALLIK	1,335,144.01	1,301,469.34	-2.52%
	2	ALMANYA	874,950.30	879,174.02	0.48%
	3	FRANSA	735,852.32	676,839.19	-8.02%
	4	İSPANYA	357,785.66	412,458.55	15.28%
	5	İTALYA	374,253.31	396,263.31	5.88%
		DİĞER	5,577,605.46	5,591,455.76	0.24%
		TOPLAM	9,255,591.06	9,257,660.16	0.02%
Demir ve Demir Dışı Metaller	1	ALMANYA	884,014.23	824,081.33	-6.78%
	2	İTALYA	533,461.17	434,048.65	-18.64%
	3	BİRLEŞİK KRALLIK	353,186.35	357,379.44	1.19%
	4	ABD	254,646.03	344,557.91	35.31%
	5	FRANSA	319,591.19	318,310.65	-0.40%
		DİĞER	4,377,344.54	4,484,175.19	2.44%
		TOPLAM	6,722,243.49	6,762,553.16	0.60%
Tekstil ve Hammaddeleri	1	İTALYA	666,529.31	615,795.90	-7.61%
	2	BULGARİSTAN	420,515.12	331,144.40	-21.25%
	3	ALMANYA	352,981.38	320,312.75	-9.26%
	4	BİRLEŞİK KRALLIK	297,723.28	318,925.01	7.12%
	5	ABD	295,287.45	279,139.85	-5.47%
		DİĞER	5,055,812.15	4,783,549.88	-5.38%
		TOPLAM	7,088,848.70	6,648,867.80	-6.21%
Makine ve Aksamları	1	ALMANYA	579,356.21	566,903.71	-2.15%
	2	ABD	335,465.79	395,838.57	18.00%
	3	İTALYA	277,066.47	309,180.04	11.59%
	4	CEZAYİR	258,540.44	247,633.75	-4.22%
	5	IRAK	154,589.65	247,481.95	60.09%
		DİĞER	4,341,683.42	4,648,627.64	7.07%
		TOPLAM	5,946,701.98	6,415,665.67	7.89%

Tablo 17. Konsolide Ülkelere Göre Sektörel İhracat Miktarları (1000 dolar)

5. İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

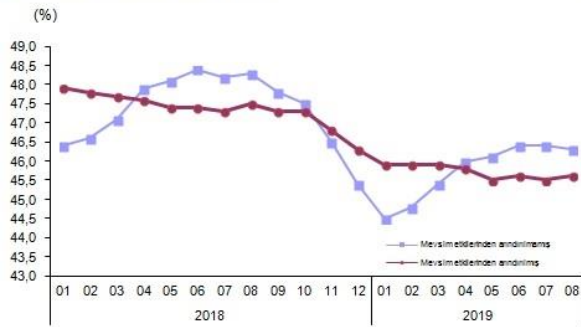
- Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2019 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4 milyon 650 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 2,9 puanlık artış ile %14,0 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 3,5 puanlık artış ile %16,7 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 6,6 puanlık artış ile %27,4 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 2,9 puanlık artış ile %14,3 olarak gerçekleşti.
- İstihdam edilenlerin sayısı 2019 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 789 bin kişi azalarak 28 milyon 529 bin kişi, istihdam oranı ise 2 puanlık azalış ile %46,3 oldu. Bu dönemde, tarım sektöründe çalışan sayısı 94 bin, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı 695 bin kişi azaldı. İstihdam edilenlerin %19,6'sı tarım, %19,5'i sanayi, %5,5'i inşaat, %55,4'ü ise hizmet sektöründe yer aldı. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında tarım sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 0,2 puan, hizmet sektörünün payı 1,4 puan artarken inşaat sektörünün payı 1,6 puan azaldı. Sanayi sektörünün payında ise değişim olmadı.
- İşgücü 2019 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 191 bin kişi artarak 33 milyon 180 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,4 puanlık azalış ile %53,9 olarak gerçekleşti. Aynı dönemler için yapılan kıyaslamalara göre; erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,9 puanlık azalış ile %73,2, kadınlarda ise 0,1 puanlık artış ile %35,0 olarak gerçekleşti.

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
15 ve daha yukarı yaştakiler	(Bin)					
Nüfus	60.773	61.591	30.038	30.431	30.695	31.160
İşgücü	32.989	33.180	22.266	22.261	10.723	10.919
İstihdam (toplam)	29.318	28.529	20.209	19.527	9.109	9.002
İstihdam (tarım)	5.697	5.603	3.066	3.062	2.631	2.542
İstihdam (tarım dışı)	23.621	22.926	17.143	16.466	6.479	6.461
İşsiz	3.670	4.650	2.056	2.734	1.614	1.916
İşgücüne dahil olmayanlar	27.745	28.411	7.773	8.170	19.972	20.241
	(%)					
İşgücüne katılma oranı	54,3	53,9	74,1	73,2	34,9	35,0
İstihdam oranı	48,3	46,3	67,3	64,2	29,7	28,9
İşsizlik oranı	11,1	14,0	9,2	12,5	15,1	17,6
Tarım dışı işsizlik oranı	13,2	16,7	10,5	14,1	19,7	22,7
15 - 64 yaş grubu						
İstihdam katılma oranı	59,8	59,5	80,2	79,5	39,2	39,4
İşsizlik oranı	53,0	51,0	72,7	69,5	33,1	32,4
İşsizlik oranı	11,4	14,3	9,4	12,5	15,4	17,9
Tarım dışı işsizlik oranı	13,3	16,8	10,5	14,1	19,8	22,9
Genç nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	20,8	27,4	17,9	23,4	25,4	34,6
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı	28,6	30,1	19,4	22,0	38,2	38,3

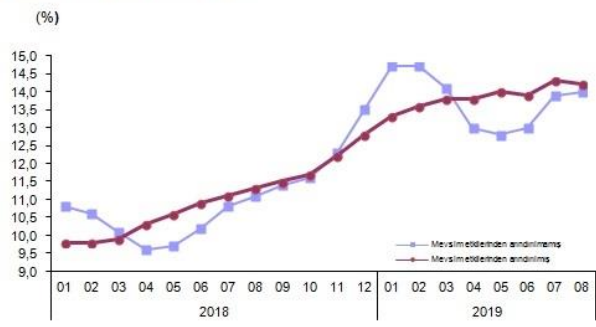
Tablo 18. Mevsim etkisinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

- Ağustos 2019 döneminde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmadan çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,1 puan artarak %36,1 olarak gerçekleşti. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı ise bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,3 puan artarak %23,4 oldu.
- Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam bir önceki döneme göre 66 bin kişi artarak 28 milyon 68 bin kişi olarak tahmin edildi. İstihdam oranı 0,1 puan artarak %45,6 oldu. Mevsim etkisinden arındırılmış işsiz sayısı bir önceki döneme göre 18 bin kişi azalarak 4 milyon 642 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı 0,1 puan azalarak %14,2 oldu.
- Mevsim etkisinden arındırılmış işgücüne katılma oranı değişim göstermeyerek %53,1 olarak gerçekleşti. Ekonomik faaliyete göre istihdam edilenlerin sayısı, hizmet sektöründe 141 bin kişi artarken, sanayi sektöründe 49 bin, inşaat sektöründe 24 bin, tarım sektöründe 3 bin kişi azaldı.

İstihdam oranı, Ağustos 2019

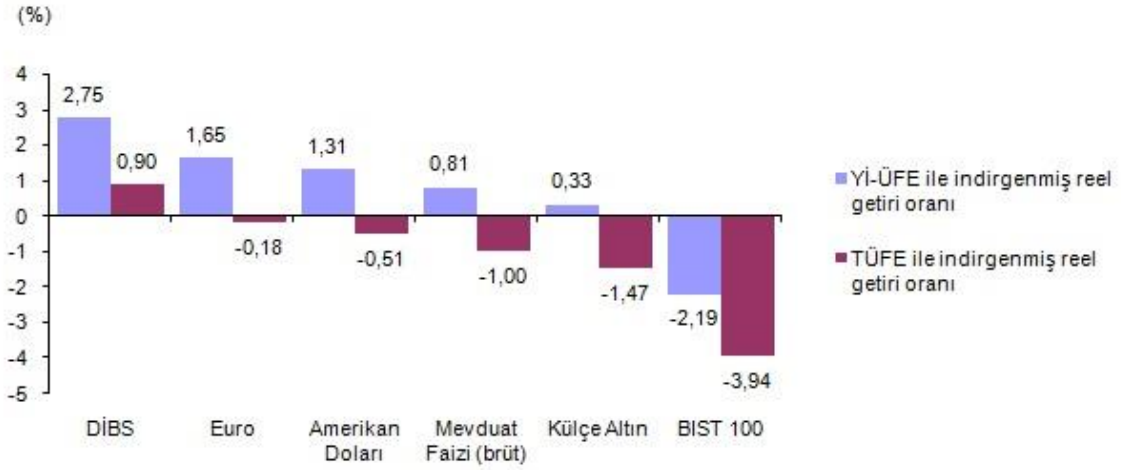
İşsizlik oranı, Ağustos 2019

Grafik 18. Mevsim etkisinden arındırılmış temel işgücü göstergeleri, Ağustos 2018 – Ağustos 2019

6.3 Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları

- En yüksek aylık reel getiri, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) ile indirgenğinde %2,75, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) ile indirgenğinde ise %0,90 oranlarıyla DİBS'de gerçekleşti. Yİ-ÜFE ile indirgenğinde; yatırım araçlarından Euro %1,65, Amerikan Doları %1,31, mevduat faizi (brüt) %0,81, külçe altın %0,33 oranında yatırımcısına kazandırırken; BIST 100 endeksi %2,19 oranında yatırımcısına kaybettirdi. TÜFE ile indirgenğinde; Euro %0,18, Amerikan Doları %0,51, mevduat faizi (brüt) %1,00, külçe altın %1,47 ve BIST 100 endeksi %3,94 oranında yatırımcısına kaybettirdi.
- DİBS üç aylık değerlendirmede; Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %10,24, TÜFE ile indirgenğinde ise %5,79 oranında yatırımcısına en yüksek reel getiri sağlayan yatırım aracı olurken; BIST 100 endeksi Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %0,85, TÜFE ile indirgenğinde ise %4,85 oranında yatırımcısına en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.

Grafik 19. Finansal yatırım araçlarının aylık reel getiri oranları

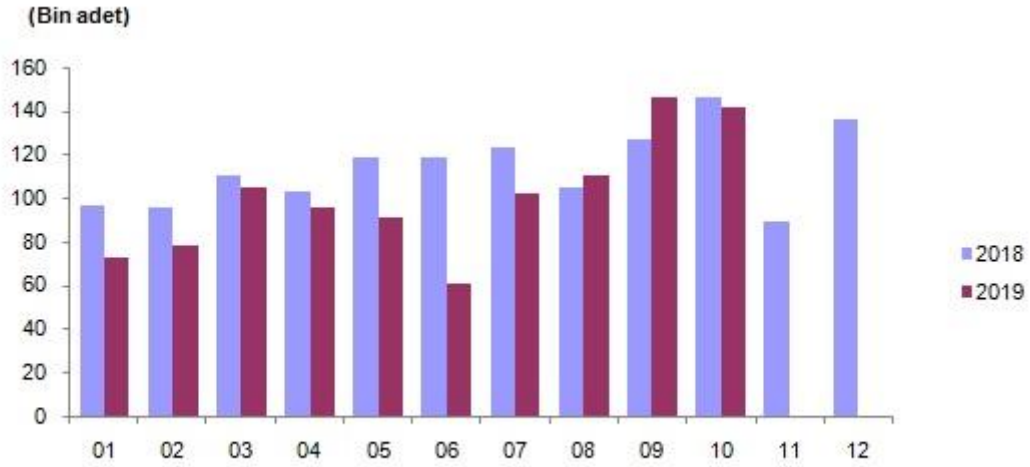
- Altı aylık değerlendirmeye göre DİBS; Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %21,43, TÜFE ile indirgenğinde ise %15,85 oranında yatırımcısına en yüksek kazancı sağlayan yatırım aracı oldu. Aynı dönemde Euro, Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %2,48, TÜFE ile indirgenğinde ise %6,97 oranında yatırımcısına en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.
- Finansal yatırım araçları yıllık olarak değerlendirildiğinde DİBS; Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %36,05, TÜFE ile indirgenğinde ise %27,46 oranında yatırımcısına en yüksek reel getiriyi sağlayan yatırım aracı oldu. Diğer taraftan, Euro Yİ-ÜFE ile indirgenğinde %6,27, TÜFE ile indirgenğinde ise %12,19 oranlarıyla yatırımcısına en çok kaybettiren yatırım aracı oldu.

	Dönem														
	Aylık			3 aylık			6 aylık			Yıllık			Yıllık ortalama		
	Nominal getiri	Reel getiri		Nominal getiri	Reel getiri		Nominal getiri	Reel getiri		Nominal getiri	Reel getiri		Nominal getiri	Reel getiri	
		Yİ-ÜFE	TÜFE		Yİ-ÜFE	TÜFE		Yİ-ÜFE	TÜFE		Yİ-ÜFE	TÜFE		Yİ-ÜFE	TÜFE
Yatırım araçları															
Mevduat faizi (brüt)	0.98	0.81	-1.00	5.09	5.40	1.15	10.12	8.55	3.55	23.34	21.28	13.63	19.57	-2.46	2.36
BIST 100 endeksi	-2.02	-2.19	-3.94	-1.14	-0.85	-4.85	3.33	1.85	-2.83	4.19	2.45	-4.02	-7.42	-24.47	-20.74
Amerikan doları	1.48	1.31	-0.51	2.25	2.55	-1.59	0.65	-0.79	-5.35	-0.82	-2.48	-8.63	22.01	-0.47	4.45
Euro	1.82	1.65	-0.18	0.69	0.98	-3.09	-1.07	-2.48	-6.97	-4.68	-6.27	-12.19	15.84	-5.50	-0.83
Külçe altın	0.50	0.33	-1.47	8.19	8.50	4.13	16.91	15.24	9.94	22.22	20.18	12.59	30.57	6.52	11.78
Devlet iç borçlanma senetleri	2.92	2.75	0.90	9.92	10.24	5.79	23.19	21.43	15.85	38.36	36.05	27.46	13.93	-7.06	-2.47

Tablo 19. Finansal yatırım araçlarının nominal ve reel getirileri

7. KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ

- Türkiye genelinde konut satışları 2019 Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2,5 oranında azalarak 142 810 oldu. Konut satışlarında, İstanbul 24 451 konut satışı ve %17,1 ile en yüksek paya sahip oldu. Satış sayılarına göre İstanbul'u, 13 978 konut satışı ve %9,8 pay ile Ankara, 9 012 konut satışı ve %6,3 pay ile İzmir izledi. Konut satış sayısının düşük olduğu iller sırasıyla 13 konut ile Hakkari, 24 konut ile Ardahan ve 93 konut ile Bayburt oldu.

Grafik 20. Konut Satış Sayıları

- Türkiye genelinde ipotekli konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre %525,1 oranında artış göstererek 50 411 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %35,3 olarak gerçekleşti. İpotekli satışlarda İstanbul 8 408 konut satışı ve %16,7 pay ile ilk sırayı aldı. Toplam konut satışları içerisinde ipotekli satış payının en yüksek olduğu il %54,3 ile Artvin oldu.
- Diğer konut satışları Türkiye genelinde bir önceki yılın aynı ayına göre %33,3 oranında azalarak 92_399 oldu. Diğer konut satışlarında İstanbul 16 043 konut satışı ve %17,4 pay ile ilk sıraya yerleşti. İstanbul'daki toplam konut satışları içinde diğer satışların payı %65,6 oldu. Ankara 7 875 diğer konut satışı ile ikinci sırada yer aldı. Ankara'yı 5 344 konut satışı ile İzmir izledi. Diğer konut satışının en az olduğu il 10 konut ile Hakkari oldu.
- Türkiye genelinde ilk defa satılan konut sayısı bir önceki yılın aynı ayına göre %32,9 azalarak 50_181 oldu. Toplam konut satışları içinde ilk satışın payı %35,1 oldu. İlk satışlarda İstanbul 8 988 konut satışı ve %17,9 ile en yüksek paya sahip olurken, İstanbul'u 3 683 konut satışı ile Ankara ve 2 967 konut satışı ile İzmir izledi.

Balıkesir	Ekim 2019			Ocak - Ekim 2019		
	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış
	3 104	816	2 288	22 275	6 346	15 929

Tablo 20. Balıkesir İlının İlk Satış ve İkinci El Satış Ayrıntısında İllere ve Yıllara Göre Konut Satış Sayıları

Balıkesir	Ekim 2019			Ocak - Ekim 2019		
	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış
	3 104	962	2 142	22 275	4 746	17 529

Tablo 21. Balıkesir ilinin İpotekli ve Diğer Ayrıntısında Yıllara Göre Konut Satış Sayıları

- Türkiye genelinde ikinci el konut satışları bir önceki yılın aynı ayına göre %29,2 artış göstererek 92_629 oldu. İkinci el konut satışlarında da İstanbul 15 463 konut satışı ve %16,7 pay ile ilk sıraya yerleşti. İstanbul'daki toplam konut satışları içinde ikinci el satışların payı %63,2 oldu. Ankara 10 295 konut satışı ile ikinci sırada yer aldı. Ankara'yı 6 045 konut satışı ile İzmir izledi.

9. BANDIRMA TİCARET ODASI KURULAN VE KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ

- Bandırma Ticaret Odası verilerine göre; 2019 yılı Ekim ayı içerisinde toplam 20 şirket kurulmuş olup, bu şirketlerin 14 adedi limited şirket, 2 adedi anonim, 2 adedi gerçek kişi ticaret işletmesi bazında kurulmuştur.
- Kapanan şirket sayısı incelendiğinde, toplam olarak kapanan şirket sayısı 13 adet olup, en çok kapatılan şirket türü 8 adet ile kişi işletmeleridir. Yılın ilk sekiz aylık istatistiklerine göz atıldığında; 2019 yılı içerisinde 163 adet firma kurulmuş, 195 adet firma kapatılmıştır.

	Şirket Türü	Ekim 2019	Eylül 2019	Değişim (%)	Ocak - Ekim		
					2018	2019	Değişim (%)
Kurulan	Gerçek Kişi Ticaret İşletmesi	2	5	-60	40	36	-10
	Limited Şirket	14	10	40	94	100	6
	Anonim Şirket	2	0	200	33	22	-33
	Kooperatif	0	1	0	2	5	250
	Diğer İktisadi İşletmeler	0	0	0	2	0	0
Kapanan	Gerçek Kişi Ticaret İşletmesi	8	2	400	38	57	50
	Limited Şirket	1	3	-66	20	23	15
	Anonim Şirket	4	2	100	10	13	130
	Kooperatif	0	0	0	2	2	0
	Diğer İktisadi İşletmeler	0	0	0	3	0	0

Tablo 26. Bandırma Ticaret Odasında Kurulan ve Kapanan İşletme Sayısı

- 2019 yılı Ekim ayı içerisinde kurulan 18 adet işletme meslek gruplarına göre incelendiğinde; en çok işletmenin kurulduğu meslek grubu 3 adet üye ile imalat sektörü olur iken, bu grubu 2 adet üye ile nakliye, inşaat malzemeleri, medikal-optik ve fidan-zahire sektörü izlemiştir.

Meslek Grubu	GRUP TANIMI	Gerçek Kişi	Tüzel Kişi	Toplam
		Adet	Adet	Adet
02. MESLEK GRUBU	GIDA-İMALAT	0	1	1
03. MESLEK GRUBU	İMALAT	0	3	3
04. MESLEK GRUBU	İNŞAAT	0	1	1
05. MESLEK GRUBU	OTOMOTİV	0	1	1
06. MESLEK GRUBU	GIDA – TOPTAN	1	0	1
08. MESLEK GRUBU	İNŞAAT MALZEMELERİ	0	2	2
09. MESLEK GRUBU	YOLCU TAŞIMACILIĞI	0	1	1
11. MESLEK GRUBU	HİZMET	0	1	1
13. MESLEK GRUBU	PERAKENDE	0	1	1
14. MESLEK GRUBU	FİDAN-ZAHİRE	0	2	2
16. MESLEK GRUBU	NAKLİYE – ACENTE – YÜK TAŞIMACILIĞI	1	1	2
18. MESLEK GRUBU	MEDİKAL - OPTİK	0	2	2
TOPLAM		2	16	18

Tablo 27. Bandırma Ticaret Odasında Meslek Gruplarına Göre Şirket Kuruluşları

KAYNAKLAR

Ekim 2019 Ekonomik, Ticari ve Finansal Bilgiler isimli çalışmanın oluşturulması esnasında, aşağıda belirtilen kurumların verileri kullanılmıştır.

- ❖ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
- ❖ Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)
- ❖ Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)
- ❖ Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) SAMEKS (Satınalma Müdürleri Endeksi)Raporu
- ❖ İstanbul Sanayi Odası (İSO) PMI İmalat Sanayi Raporu
- ❖ İstanbul Sanayi Odası (İSO) İhracat İklimi Raporu
- ❖ Bandırma Ticaret Odası (BTO) Sicil İstatistikleri